

Innspill til arbeidet med statsbudsjettet 2022 Arbeids- og sosialkomiteen

Forslaget til statsbudsjett skaper ikke likestilling for funksjonshemmede. Vi finner ingen ambisjoner for universell utforming eller arbeid. Det kuttes i det økonomiske sikkerhetsnett. Det betyr at utviklingen fortsetter å gå i feil retning.

Regjeringen har et mål om et likestilt samfunn, der alle innbyggere kan delta og bidra til fellesskapet. Norge har fått kritikk av FN for alvorlige og systematiske brudd på menneskerettighetene nedfelt i CRPD. FN kritiserer norske myndigheter for ikke å ta oss på alvor som fullverdige samfunnsborgere og sikre makt over eget liv, likestilling og samfunnsdeltakelse.

For å skape et samfunn som ivaretar våre menneskerettigheter, er det nødvendig å bygge ned barrierene for deltakelse. Det trengs konkrete tiltak på mange samfunnsarenaer, og det trengs satsing med friske midler gjennom statsbudsjettet. I forslaget til statsbudsjett forventet vi å se et krafttak for likestilling og menneskerettigheter. Vi forventet et solid løft for universell utforming og en styrket innsats for et inkluderende arbeidsliv. Vi forventet et budsjett som ivaretar det økonomiske sikkerhetsnett. Det vi ser er et budsjett som fortsetter å sette oss på sidelinjen og som øker ulikhetene i folks levekår.

Våre hovedkrav er:

- Inkorporere FN-konvensjonen for funksjonshemmedes rettigheter i menneskerettighetsloven. La CRPD bli førende for budsjettet slik at likestilling realiseres.
- Sikre en inkluderende skole. Realisere «Veikart. Universelt utformet nærscole 2030».
- Norge universelt utformet innen 2035. Handlingsplan med tidsfrist og penger.
- En storsatsing mot diskriminering, og for retten til arbeid for funksjonshemmede.
- Sikre muligheten til å leve et selvstendig liv og delta. Ingen kutt i ytelser. Justere for prisvekst.
- Sikre finansieringen av aktivitetshjelpemidler gjennom overslagsbevilgning.

Ta gjerne kontakt med oss for mer informasjon.

Forbundsleder Tove Linnea Brandvik, Norges Handikapforbund, mobil 482 30 849.
tove.linnea.brandvik@nhf.no

Norges Handikapforbund, 19.10.2021

Universell utforming av samfunnet. Nærskolen for alle barn.

Progr.kat. 08.45 Likestilling og ikke-diskriminering, kap. 352 Nedsatt funksjonsevne (KUD)

FN-komiteen CRPD slår fast i merknader til Regjeringen (mai 2019, art.9, Tilgjengelighet):
Regjeringen må innføre forskrifter for å fastsette tidsfrister og konkrete tiltak med øremerket finansiering for universell utforming av eksisterende bygninger, som prioriterer grunnskole og videregående skole (...).

Veikart universelt utformet nærscole 2030

Universell utforming er en helt sentral strategi for inkludering og bærekraft. I 2017 lanserte Bufdir «Veikart. Universelt utformet nærscole 2030», på oppdrag fra BLD. Det er derfor på høy tid at Veikartet realiseres og at det bevilges penger. Veikartet:

https://bibliotek.bufdir.no/BUF/101/Veikart_Universelt_utformet_naerscole_2030.pdf

Handlingsplan for universell utforming

Solbergregjeringen lanserte handlingsplanen «Bærekraft og like muligheter – et universelt utformet Norge» (2021-2025). Det er ingen frist for når Norge skal være i mål og heller ikke midler.

NHF ber komiteen:

- Sikre at alle barn kan gå på nærskolen ved å realisere Veikartet. Sette av kr 200 millioner i friske midler til kommunene, øremerket universell utforming av eksisterende skoler.
- Lage forskrift med tidsfrist 2030 for oppgradering av skolebygg (PBL § 31-4).
- Gi føringer om at funksjonshemmedes organisasjoner involveres i satsingen.
- Sette tidsfrist 2035 i Handlingsplanen for universell utforming av Norge. Gi føringer om at det hvert år skal bevilges tilstrekkelig med midler for å komme i mål.

Et inkluderende arbeidsliv

Progr.kat. 29.50, kap. 2651 Arbeidsavklaringspenger og kap. 2655 uførhet

FN-komiteen CRPD anbefaler at Regjeringen: *Arbeider aktivt, målrettet og systematisk for å fremme sysselsetting av mennesker med nedsatt funksjonsevne (art. 27. Arbeid og sysselsetting). Sørger for at velferdspolitikken og – ordninger sikrer nødvendig inntektsnivå ved å ta hensyn til de tilleggs kostnadene mennesker med nedsatt funksjonsevne har (art. 28. Tilfredsstillende levestandard).*

Diskriminering er hovedårsaken til at funksjonshemmede hindres retten til arbeid. Over 100 000 funksjonshemmede står utenfor arbeidslivet og vil jobbe. Likevel øker andelen funksjonshemmede utenfor arbeidslivet. Kun 40 % er i arbeid. Andelen personer som mottar uføretrygd øker, også blant yngre. Kuttene i AAP-ordningen har gitt flere på uføretrygd. Forskning viser at perioden på AAP er for kortsiktig for mange unge, (S.E Wiik, NTNU 2020). Inkluderingsdugnaden har ikke resultert i flere i arbeid. I budsjettet ligger det også forslag om nytt system der uføretrygden avkortes mot inntekt fra første krone, og ikke etter 0,4 G som i dag. Det betyr at alle som tjener rundt 0,4 G vil tape rundt 12 000,- Tjener du over 85 000,- vil ny ordning lønne seg. Dette fører til økt ulikhet, og gir i tillegg utrygghet for folk som vil prøve seg litt i arbeidslivet.

NHF ber komiteen:

- Sette i verk kraftfulle tiltak mot diskriminering av funksjonshemmede i arbeidslivet.
- IA-avtalen må ta tilbake målet om funksjonshemmede i arbeid. Ny avtale må inkludere en fjerde part – vi som representerer den største gruppen som står utenfor.

- Oppheve innstramningen fra 2020 i minstesatsen AAP for unge under 25 år.
- Gjeninnføre fire år som generell ramme for AAP, med muligheter for forlengelse.
- Gjeninnføre skjermingstillegget for uføre alderspensjonister født før 1953.
- Beholde dagens ordning med inntekt i tillegg til uføretrygd. Avvise forslaget i budsjettet.

Leve et selvstendig liv

Progr.kategori 29.60. Kompensasjon merutgifter. Kap. 2661 Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler

FN-komiteen CRPD sier i merknader til Regjeringen (mai 2019, art. 19 Retten til et selvstendig liv): *Vedtatte nødvendige tiltak for å sikre at mennesker med nedsatt funksjonsevne har juridisk rett til et tilstrekkelig personlig budsjett for et selvstendig liv, som tar hensyn til tilleggskostnader forbundet med funksjonsnedsettelse (...).*

Post 70, 71, 74, 75 og 77. Stønader som utbetales som tilskudd under nevnte poster.

Solbergregjeringen foreslår å fryse satsene for stønader som gis som tilskudd. Dette gjelder ordningene i kapittel 2661, som grunn- og hjelpestønad, tilskudd til bil gruppe 1 og tilskuddsordninger for ortopediske hjelpemidler. Det betyr at tilskuddene blir mindre verdt. Staten sparer og funksjonshemmede må bære kostnadene. NHF kan ikke akseptere en reduksjon i folketrygdens kompensasjon for merutgifter. Forslaget svekker funksjonshemmedes levekår og hindrer likestilling. Det er også forslag om å stramme inn kriteriene for å få gruppe 1 bil, ved at du må kunne dokumentere en inntekt på 1 G ved siden av trygd. I dag er kravet 0,4 G. Det betyr at de med svakest økonomi ikke lenger kan søke om bil gruppe 1 for å få dekket transportbehov ved arbeid.

Post 79 Aktivitetshjelpemidler

Regjeringen foreslår en ramme på kr 55,1 millioner til aktivitetshjelpemidler for personer over 26 år. For 2021 ble det totalt bevilget kr 100 millioner og dette varte ut august. Det samme gjaldt i 2020. NHF mener det er på høy tid at alle som har rett til aktivitetshjelpemidler i folketrygdloven også blir tildelt hjelpemidlene. Overslagsbevilgning vil sikre at funksjonshemmede kan delta i fysisk aktivitet på lik linje med andre, slik formålet var da Stortinget vedtok å innføre ordningen i 2014.

Post 75 Bedring av funksjonsevnen. Brillor til barn.

Regjeringen endret retningslinjene fra 1. mars 2020, med kutt i både målgrupper og stønadsbeløp. NHF kan ikke akseptere at utgifter til brillor skal belastes den enkelte familie, og at foreldrenes lommebok avgjør hva det enkelte barn får.

NHF ber komiteen:

- Stoppe kuttpolitikken. Fremme likestilling i stedet for økt ulikhet og utenforskap.
- Regulere opp stønader som utbetales som tilskudd. Legge inn vanlig prisvekst.
- Ikke endre inngangskriteriene for stønad til gruppe 1-bil.
- Endre aktivitetshjelpemidler fra rammestyring til overslagsbevilgning. Sekundært øke rammen til kr 200 millioner (jf. anslaget i evalueringen til Oslo Economics, 2020).
- Reversere kuttene i ordningene med barnebriller fra mars 2020.